

ข้อเสนอ “ร่วม เร่ง เปลี่ยนประเทศไทย สู่สังคมคาร์บอนต่ำ”

นำเสนอต่อ นายกรัฐมนตรี นายเศรษฐา ทวีสิน

5 ตุลาคม 2566

องค์การสหประชาชาติประกาศว่า เรากำลังเข้าสู่ยุคภาวะโลกเดือด ทุกประเทศต้องเร่งบรรลุเป้าหมายลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์เร็วขึ้น 10 ปี ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีได้ประกาศวิสัยทัศน์ในที่ประชุมสหประชาชาติเมื่อเดือนกันยายน 2566 โดยให้คำมั่นสัญญาว่า ประเทศไทยจะบรรลุความเป็นกลางทางคาร์บอนภายในปี ค.ศ. 2050 ซึ่งได้สร้างความเชื่อมั่นและปลูกพลังความร่วมมือให้ทุกภาคส่วนรับมือกับสภาวะโลกเดือด ด้วยการเปลี่ยนสู่พลังงานสะอาด ส่งเสริมกลไกการเงินสีเขียวเพื่อลงทุนในโครงการที่ยั่งยืน และเกษตรกรรมคาร์บอนต่ำ โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

ที่ผ่านมา โครงสร้างเศรษฐกิจไทยเติบโตทั้งด้านการผลิต บริการ ควบคู่กับการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งไม่สามารถเปลี่ยนประเทศไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำได้อย่างยั่งยืน เอสซีจีจึงเชิญชวนภาคีรัฐ เอกชน CEO บริษัทชั้นนำ และประชาสังคมกว่า 600 คน ร่วมระดมสมองเพื่อหาแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจไทยให้เติบโตต่อเนื่อง เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน พร้อมกับลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยศึกษาจากประเทศที่เปลี่ยนผ่านได้อย่างเป็นรูปธรรม เช่น สวีเดน นอร์เวย์ ฟินแลนด์ จีน และได้นำมาปรับให้เข้ากับสภาพของประเทศไทย ยึดความสมดุลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และโมเดลเศรษฐกิจ BCG ซึ่งหากมีการจัดตั้งองค์กรกลางอิสระ กำหนดนโยบายแบบองค์รวม แผนยุทธศาสตร์ งบประมาณ และพิจารณาปรับเปลี่ยนกรอบกฎหมาย ขณะเดียวกันสร้างต้นแบบเมืองคาร์บอนต่ำในพื้นที่ศักยภาพ โดยความร่วมมือจากภาครัฐ เอกชน และชุมชน ในรูปแบบ PPP (Public Private Partnership) จะสามารถดึงดูดการลงทุนและเงินตราต่างประเทศ พัฒนาเศรษฐกิจรากหญ้า สร้างคุณภาพชีวิตที่ดี สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และเร่งให้เกิด S-Curve ของการเปลี่ยนผ่าน

ข้อสรุปจากการระดมสมองดังกล่าว ได้นำเสนอต่อนายกรัฐมนตรี ในงาน ESG Symposium 2023 ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งที่ 11 ในหัวข้อ “ร่วม เร่ง เปลี่ยน สู่สังคมคาร์บอนต่ำ” (Accelerating Changes towards Low-Carbon Society) เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2566 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ มีเครือข่ายการพัฒนาอย่างยั่งยืนจากทุกภาคส่วนร่วมงาน 2,200 คน โดยมีรายละเอียด 4 แนวทาง ดังนี้

1. ร่วมสร้างสระบุรีแลนด์บ็อกซ์ เมืองต้นแบบคาร์บอนต่ำแห่งแรกของไทย

จังหวัดสระบุรีเป็นเมืองที่มีความซับซ้อนและท้าทาย เนื่องจากมีระบบเศรษฐกิจที่ผสมผสานระหว่างอุตสาหกรรมพื้นฐาน ได้แก่ อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ เกษตร ท่องเที่ยว ที่มีการเติบโตของเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ดังนั้น ภาคีรัฐ เอกชน ประชาสังคม จึงได้ทำงานแบบบูรณาการ (Public Private Partnership: PPP) พัฒนาสระบุรีเป็นเมืองคาร์บอนต่ำ โดยออกแบบให้เหมาะสมกับสภาพของเมือง หากสามารถเปลี่ยนสระบุรีได้สำเร็จ จะส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดึงดูดเงินลงทุนจากภายนอกประเทศ และเป็นแรงจูงใจให้จังหวัดอื่น ๆ เชื่อมั่นว่าทำได้โดยร่วมมือเพื่อผลักดันสระบุรี สู่อันดับต้นแบบคาร์บอนต่ำแห่งแรกของประเทศ ผ่าน 6 แนวทาง ดังนี้

1.1 เปลี่ยนสู่พลังงานสะอาด (Energy Transition) ส่งเสริมการใช้พื้นที่ว่าง เพื่อผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์แบบทุ่นลอยน้ำ (Floating Solar) โดยภาครัฐและเอกชนใช้เครือข่ายไฟฟ้าร่วมกันด้วยระบบโครงข่ายไฟฟ้าอัจฉริยะ (Smart Grid) เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงพลังงานได้สะดวกยิ่งขึ้น

- 1.2 ส่งเสริมอุตสาหกรรมสีเขียว และผลิตภัณฑ์เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (IPPU: Industrial Processes and Product Use) สระบุรีเป็นฐานการผลิตปูนซีเมนต์ มีกำลังการผลิตกว่าร้อยละ 70 ของประเทศ ผู้ผลิตทุกรายจะเปลี่ยนการผลิตปูนซีเมนต์เป็นแบบคาร์บอนต่ำ (Hydraulic Cement) โดยตั้งแต่ปี 2567 กำหนดให้ทุกงานก่อสร้างใช้ปูนคาร์บอนต่ำ ลงทุนในเทคโนโลยีดักจับกักเก็บคาร์บอน (Carbon Capture Utilization/Storage: CCUS) ในอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์
- 1.3 การจัดการของเสีย (Waste to Value) จัดตั้งศูนย์จัดเก็บและรับซื้อวัสดุที่ไม่ใช้แล้วจากชุมชน เกษตร และอุตสาหกรรม นำมาเป็นวัตถุดิบหรือพลังงานตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน
- 1.4 เกษตรคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Agriculture) เน้นการเกษตรตามโมเดล BCG เช่น การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง ลดการใช้น้ำ ลดต้นทุน และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ส่งเสริมการปลูกพืชพลังงาน เช่น หญ้าเนเปียร์แปรรูปเป็นพลังงานทดแทน สร้างรายได้ให้ชุมชน
- 1.5 เพิ่มพื้นที่สีเขียว (Land Use, Land Use Change & Forestry) ปลูกป่าชุมชนเพิ่ม 38 แห่งทั่วประเทศ ช่วยดูดซับคาร์บอน ขยายผลสู่การซื้อ-ขายคาร์บอนเครดิต ช่วยเพิ่มรายได้ให้ชุมชน
- 1.6 บูรณาการความรับผิดชอบและการกำกับดูแล โดยผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรีมีอำนาจบริหารจัดการแบบ Area-Based สามารถพิจารณาข้อราชการระหว่างกระทรวงในจังหวัด อีกทั้งดำเนินการร่วมกับภาคเอกชน และประชาสังคมได้อย่างคล่องตัว

2. เร่งผลักดันเศรษฐกิจหมุนเวียน ให้เป็นวาระแห่งชาติ

เศรษฐกิจหมุนเวียน เป็นหัวใจสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจแบบคาร์บอนต่ำ ปัจจุบันมี 3 อุตสาหกรรมที่ลงมือทำนาร่องอย่างเป็นรูปธรรม คือ บรรจุก๊าซ ยานยนต์ และก่อสร้าง ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจหมุนเวียนขยายผลต่อยอดไปยังอุตสาหกรรมอื่น ๆ ได้แก่

- 2.1 กำหนดกฎหมาย นโยบาย และมาตรฐานในการจัดเก็บ คัดแยก เป็นระบบเดียวกันทั่วประเทศ และมีตัวชี้วัดในการดำเนินงาน ติดตามผล
- 2.2 พัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมรีไซเคิล Waste to Value ส่งเสริมมาตรการจูงใจ ให้ผู้ประกอบการผลิตสินค้าเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และลงทุนรีไซเคิล
- 2.3 ส่งเสริมผลิตภัณฑ์เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่ผลิตจากวัสดุรีไซเคิล หรือวัสดุชีวภาพ โดยออกกฎหมายที่ระบุปริมาณอย่างชัดเจน และภาครัฐนำร่องการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียว

3. เปลี่ยนสู่พลังงานสะอาดและยั่งยืน

ก๊าซเรือนกระจกในประเทศไทยกว่าร้อยละ 70 เกิดจากภาคพลังงาน เพื่อเร่งการเปลี่ยนผ่านสู่พลังงานสะอาด ยกระดับความมั่นคงของพลังงานสะอาดและยั่งยืน จึงควร

- 3.1 เพิ่มประสิทธิภาพพลังงาน (Energy Efficiency) โดยออกมาตรการจูงใจทางการเงินและลดหย่อนภาษี ให้ผู้ประกอบการ
- 3.2 ปลดล็อกข้อจำกัด พร้อมพัฒนาระบบส่งและจำหน่ายไฟฟ้าให้มีความทันสมัย (Grid Modernization) เพื่อรองรับการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนที่เพิ่มสูงขึ้น โดยไม่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของระบบการผลิตไฟฟ้าในภาพรวม รวมถึงออกข้อกำหนดรองรับการเปิดเสรี ซื้อ-ขายไฟฟ้าพลังงานสะอาด เพื่อให้ภาครัฐและเอกชนใช้เครือข่ายไฟฟ้าร่วมกัน และประชาชนเข้าถึงพลังงานสะอาดได้สะดวกยิ่งขึ้น

- 3.3 พัฒนาเทคโนโลยีแบตเตอรี่กักเก็บพลังงานสะอาดให้มีประสิทธิภาพสูง ราคาเหมาะสม ตอบโจทย์ความต้องการของตลาด โดยส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิต ESS (Energy Storage System) ให้เป็น New S-Curve ดึงดูดนักลงทุน ให้สิทธิพิเศษทางภาษี ส่งเสริมกลไกการเงินสีเขียว และใช้พื้นที่ว่างเปล่าให้เป็นประโยชน์ เพื่อกักเก็บพลังงานในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แบตเตอรี่ พลังน้ำแบบสูบกลับ (Pumped Storage Hydropower) พลังงานความร้อน (Thermal Energy Storage) พลังงานกล (Mechanical Energy Storage) พลังงานเคมี (Chemical Energy Storage)
- 3.4 ส่งเสริมต่อยอด เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio-Ethanol) ให้แข่งขันได้ในตลาดโลก โดยแก้ไขกฎหมายและประกาศที่เกี่ยวข้อง
- 3.5 พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อยกระดับความมั่นคงของพลังงานสะอาดและยั่งยืน ภาครัฐสนับสนุนกองทุนนวัตกรรมสีเขียว หรือตั้ง Green Funding จากต่างประเทศ มาส่งเสริมผู้ประกอบการลงทุนทั้งในรูปแบบ Start up และโครงการขององค์กร พัฒนาตลาด แพลตฟอร์ม กลไกการซื้อขายคาร์บอน

4. ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

ประเทศไทยจะสามารถเปลี่ยนผ่านไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำได้อย่างราบรื่น ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางที่ขาดทรัพยากร และความรู้ความเข้าใจในการปรับตัว ควรจัดสรรความช่วยเหลือตามกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบอย่างเหมาะสม ได้แก่

- 4.1 ประชาชนขาดความตระหนักรู้ภาวะโลกเดือด เร่งให้ความรู้ในการปรับตัวผ่านสถาบันการศึกษาและ Platform สื่อสารออนไลน์ต่างๆ
- 4.2 เปลี่ยนผ่านแรงงานสู่สังคมคาร์บอนต่ำ จัดสรรความช่วยเหลือตามกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบให้สามารถปรับตัวและพึ่งพาตนเองได้
- 4.3 การเข้าถึงกองทุน หรือนวัตกรรมคาร์บอนต่ำ สนับสนุนให้เข้าถึงแหล่งเงินทุน และจัดทำโครงการช่วยเหลือ SMEs เกษตรกร และกลุ่มเปราะบาง

ทั้งนี้ การดำเนินการตามแผนนอกจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบแล้ว ควรมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักงานการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) เข้าสนับสนุนการดำเนินการ โดยออกกฎหมายหรือแก้กฎหมายใด ๆ ขอให้ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตั้งแต่ต้น เพื่อให้การแก้กฎหมายของหน่วยงานอื่นไปพร้อมกัน (ดูเป็น subject base แล้วแก้กฎหมายทุกกระทรวงที่เกี่ยวข้อง) และสำนักงาน ก.พ.ร. ช่วยประสานงานข้ามกระทรวง เพราะจะมีกรณีติดขัดกฎระเบียบระหว่างกระทรวง

หากทุกภาคส่วนร่วมมือบูรณาการกันอย่างแท้จริง ไม่มองเป้าหมายแค่เพื่อตัวเอง หรือเป้าหมายขององค์กรใดองค์กรหนึ่ง แต่เพื่อความอยู่รอดของประเทศไทย และโลกของเรา ภายใต้การบริหารประเทศของท่านนายกรัฐมนตรีที่มีวิสัยทัศน์ และความมุ่งมั่นในการแก้ปัญหาของประเทศ โดยเฉพาะวิกฤตโลกเดือด พร้อมพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยว สังคม สิ่งแวดล้อม โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง จึงขอแนะนำเรียนแผนปฏิบัติการ เพื่อโปรดพิจารณาขับเคลื่อนและผลักดันประเทศไทยสู่สังคมคาร์บอนต่ำ พร้อมเศรษฐกิจไทยเติบโตยั่งยืน

ข้อมูลเพิ่มเติม: ดร.ชนะ ภูมิ ผู้ช่วยผู้จัดการใหญ่-การบริหารความยั่งยืน เอสซีจี โทร. 08 1840 5987 อีเมล chanap@scg.com